Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

32 637 Bedrijfslevenbeleid

Nr. 763

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de ontwikkelingen op de Nederlandse durfkapitaalmarkt en de inzet van het kabinet om de toegang tot financiering voor startups, scale-ups en het mkb te versterken.

In onderdelen 1 en 2 schets ik de huidige staat van de Nederlandse durfkapitaalmarkt en de belangrijkste knelpunten. Vervolgens ga ik in onderdeel 3 in op de beleidsinzet om deze markt te versterken en rapporteer ik over de opvolging van de aanbevelingen uit de evaluaties van het durfkapitaalinstrumentarium, zoals toegezegd door mijn voorganger in de beleidsreactie van eind 2024.[1]

In onderdeel 4 informeer ik, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, uw Kamer over de voortgang rond een mogelijke fiscale stimuleringsmaatregel voor investeringen in startups en mkb-bedrijven. Aanvullend ga ik in onderdeel 5 in op enkele toezeggingen rond mkb-financiering: de aanpassingen van de BMKB, het onderzoek naar zekerheden en de subsidie aan Code-V. Tot slot reageer ik in bijlage 3 op de motie-Postma[2] over het langjarig verlengen van financieringsregelingen.

Met deze brief doe ik daarmee de moties van de leden Dassen & Martens-America[3], Vermeer[4], Flach[5], Oualhadj[6] en Postma af. Daarnaast geef ik in bijlage 4, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, de kabinetsreactie op het Dialogic rapport «Onderzoek stimulering risicodragend

[1] Kamerstuk 36 600 XIII, nr. 53
[2] Kamerstuk 36 576, nr. 82
[3] Kamerstuk 21 501-30, nr. 642
[4] Kamerstuk 32 637, nr. 721
[5] Kamerstuk 32 637, nr. 724
[6] Kamerstuk 36 800 XIII, nr. 22

kst-32637-763
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

kapitaal voor het mkb en startups,» naar aanleiding van moties De Jong c.s.[7] en Van der Graaf & Stoffer[8].

1. De huidige staat van de Nederlandse durfkapitaalmarkt

Nederland heeft de afgelopen jaren een steeds volwassener durfkapitaalmarkt opgebouwd. Dat is een belangrijke prestatie van ondernemers, investeerders, publieke financiers en regionale partijen. Het jaar 2025 was met € 2,4 mld. aan investeringsvolume het op twee na beste investeringsjaar ooit. Ook op langere termijn is duidelijke vooruitgang zichtbaar: het aantal bedrijven dat durfkapitaal aantrekt is in de afgelopen tien jaar bijna verdubbeld. Daarmee staat er een financieringslandschap dat startups en scale-ups beter ondersteunt dan tien jaar geleden. Dat is van groot belang, want toegang tot durfkapitaal is cruciaal voor innovatieve bedrijven om te kunnen ontstaan, groeien en internationaal concurreren.

Tegelijkertijd is verdere versterking nodig. In de Kamerbrief van 26 mei 2023 benadrukte mijn voorganger dat toegang tot durfkapitaal een cruciale factor is voor het succes van startups en scale-ups, maar dat deze toegang nog onvoldoende was ontwikkeld.[9] Bijna drie jaar later is een goed functionerende Nederlandse en Europese durfkapitaalmarkt, mede door de geopolitieke context, belangrijker dan ooit. Innovatieve bedrijven zijn van belang voor ons toekomstig verdienvermogen, onze strategische autonomie en de ontwikkeling van sleuteltechnologieën. Daarom blijft het noodzakelijk om nationaal door te bouwen aan een sterke durfkapitaalmarkt en Europees de samenwerking te zoeken, onder meer via de verdere versterking van de Kapitaalmarktunie.[10]

Hoewel de markt zich positief heeft ontwikkeld, laten de cijfers ook zien dat Nederland nog stappen moet zetten. Dit is het sterkst in de vroege risicovolle fase, de scale-up fase met grote financieringsbehoeften en in het bijzonder voor sectoren zoals deeptech. Gemiddeld werd in deze periode ongeveer 0,20% van het bruto binnenlands product geïnvesteerd in durfkapitaal. Daarmee bevindt Nederland zich boven het EU-gemiddelde, maar onder het niveau van het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Ook groeien sommige andere Europese durfkapitaalmarkten sneller.[11] Het vinden van financiering blijft in de praktijk moeilijk voor veel innovatieve bedrijven.[12] Dit geldt vooral voor de vroege risicovolle fase, de scale-upfase met grote financieringsbehoeften en kapitaalintensieve sectoren zoals deeptech.

Wat daarnaast opvalt is dat investeringen in de vroege fase niet zijn meegegroeid met de totale investeringen in 2024 en 2025, en zelfs teruglopen.[13, 14] Tegelijk lijken fondsen zich steeds meer toe te leggen op de latere fase, terwijl het totale investeringsvolume ongeveer stabiel blijft en het aantal investeringen stagneert. Dat de markt niet in omvang is toegenomen, is ook terug te zien in de zogenoemde *scale-up ratio*: het lukt in 2025 iets meer dan 21% van de startups om door te groeien naar scale-up. Sinds 2023 zijn er volgens Techleap maar 62 scale-ups bijgekomen in Nederland. Sinds 2020 is bovendien een toenemend aandeel van het geïnvesteerde kapitaal afkomstig van buitenlandse investeerders.

---

[7] Kamerstuk 32 637, nr. 580.
[8] Kamerstuk 36410 XIII, nr. 63
[9] Kamerstuk 32 637, nr. 567
[10] Kamerstuk 21 501-07, nr. 2099
[11] Techleap (State of Dutch Tech Rapport 2026)
[12] F. Zwart, ESB 2025 «Er is tekort aan het juiste kapitaal, op het juiste moment, in de juiste vorm»
[13] Kamerstuk 36 800 XIII, nr. 22
[14] Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen, Market Figures 2026

Ook de afhankelijkheid van buitenlands kapitaal blijft een aandachtspunt. Sinds 2020 is bovendien een toenemend aandeel van het geïnvesteerde kapitaal afkomstig van buitenlandse investeerders. Buitenlandse investeringen dragen bij aan de groei, schaal en internationalisering van Nederlandse bedrijven. Tegelijkertijd kan een grotere afhankelijkheid van buitenlands kapitaal ertoe leiden dat eigendom, zeggenschap en economische opbrengsten bij succesvolle scale-ups vaker buiten Nederland of Europa terechtkomen. Dit onderstreept het belang van een sterkere Nederlandse en Europese investeringsbasis.

Tot slot blijft het aandeel publieke financiering in Nederland groot, met ongeveer 20% van de Nederlandse durfkapitaalmarkt. Dat laat zien dat publieke instrumenten een belangrijke rol vervullen in fases en sectoren waar private financiers terughoudend zijn, zoals de vroege fase, deeptech en kapitaalintensieve opschaling. Onder het durfkapitaalinstrumentarium van mijn ministerie vallen onder meer SEED Capital, Vroegefasefinanciering (VFF), het Innovatiekrediet, Invest-NL en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). Deze instrumenten dragen elk vanuit hun eigen rol bij aan de financieringsketen voor startups en scale-ups. Juist vanwege dit relatief grote aandeel blijft het van belang dat publieke middelen additioneel aan de markt opereren, marktverstoring voorkomen en gericht worden ingezet waar sprake is van duidelijke knelpunten of marktfalen.

Het beeld is daarmee tweeledig: Nederland heeft een stevigere durfkapitaalmarkt dan enkele jaren geleden, maar de markt is nog niet in alle fases sterk genoeg om innovatieve bedrijven vanzelfsprekend van voldoende financiering te voorzien. De basis is gelegd; de opgave is nu om door te bouwen, de vroege fase te blijven voeden, meer slagkracht in de scale-upfase te organiseren en meer privaat en institutioneel kapitaal te mobiliseren.

2. De belangrijkste uitdagingen in de durfkapitaalmarkt

De hierboven geschetste ontwikkeling laat zien dat Nederland vooruitgang heeft geboekt, maar dat de durfkapitaalmarkt nog niet in alle fases voldoende sterk is. In 2024 zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de staat van de durfkapitaalmarkt, de knelpunten en de rol van het financieringsinstrumentarium. Uit het IBO Bedrijfsfinanciering en de meta-evaluatie volgt dat het publieke instrumentarium op hoofdlijnen effectief ingrijpt op marktfalen, maar dat gerichte versterking nodig blijft.[15, 16] Juist in fases waar het risico groot is en private financiers terughoudend zijn, heeft de overheid een belangrijke aanvullende rol.

De grootste opgave ligt bij scale-ups en *first-of-a-kind plants*(eerste fabriekstoepassingen), waarvoor grotere financieringsrondes van € 10–50 mln. of meer nodig zijn. Ook een recent rapport van KPMG onderstreept dat de financieringskloof voor startups en scale-ups vooral in de opschalingsfase om meer slagkracht vraagt.[17] In deze fase is het van belang dat Nederlandse en Europese durfkapitaalfondsen over voldoende slagkracht beschikken om mee te investeren, vervolgrondes te ondersteunen en waar mogelijk een leidende rol te spelen. In dat kader is ook in het rapport-Wennink gewezen op het belang van grotere fondsen, meer concentratie in de markt en de oprichting van een nationale investeringsinstelling.

---

[15] Kamerstuk 36 410 XIII, nr. 100
[16] Kamerstuk 32 637, nr. 658
[17] KPMG, 2025. Op koers naar een veerkrachtige kapitaalmarkt: samen investeren in de toekomst

Tegen deze achtergrond vragen drie marktdynamieken bijzondere aandacht: de zwakke exitmarkt, de hoge mate van buitenlands aandeelhouderschap en de beperkte aanwas van nieuwe innovatieve bedrijven. Deze factoren beïnvloeden mede of startups kunnen doorgroeien tot scale-ups.

2.1. Zwakke exitmarkt belemmert mobiliseren van privaat kapitaal

Een belangrijke uitdaging is de zwakke exitmarkt. Door het beperkte aantal bedrijfsovernames en beursgangen is het voor durfkapitaalfondsen moeilijker om aantrekkelijke rendementen te realiseren en nieuw kapitaal aan te trekken. Dit remt de gehele investeringscyclus en kan leiden tot onderinvestering in innovatieve bedrijven. De stagnerende exitmarkt is wereldwijd een knelpunt, en doet zich niet alleen voor in Nederland, specifieke regio's, sectoren of businessmodellen. Hoewel experts voorzichtig herstel signaleren blijft het beleggersvertrouwen kwetsbaar, zeker in de context van de huidige geopolitieke spanningen. De overheid kan de exitmarkt niet direct sturen, maar wel bijdragen aan gunstige randvoorwaarden voor groei, investeringen, overnames en beursgangen.

2.2. Hoge mate van buitenlands aandeelhouderschap

In de huidige geopolitieke context wordt strategische autonomie steeds belangrijker.[18] Een sterke Nederlandse en Europese durfkapitaalmarkt is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde. Buitenlandse investeerders spelen een waardevolle rol bij de financiering van Nederlandse startups en scale-ups en waren betrokken bij meer dan 70% van de investeringsrondes boven € 50 mln. Zij brengen kapitaal, kennis en internationale netwerken mee. Tegelijkertijd kan een grote afhankelijkheid van buitenlands kapitaal ertoe leiden dat eigendom, zeggenschap en economische opbrengsten bij succesvolle scale-ups vaker buiten Nederland of Europa terechtkomen. De opgave is daarom om Nederlandse en Europese investeerders beter in staat te stellen mee te investeren, door te investeren en waar mogelijk een leidende rol te spelen in grotere financieringsrondes.

2.3. Risico op onvoldoende doorstroom van kennis naar nieuwe bedrijven

Tot slot staat de aanwas van nieuwe innovatieve bedrijven onder druk. Met name het aantal nieuwe deeptech-startups blijft achter door onvoldoende valorisatie van publieke kennis. Hoewel Nederland beschikt over een sterke kennisbasis, lukt het nog onvoldoende om deze kennis om te zetten in snelgroeiende bedrijven. Een blijvende inzet op valorisatie is noodzakelijk om voldoende nieuwe bedrijven, investeringsmogelijkheden en toekomstige scale-ups voort te brengen.

3. Beleidsinzet: financiering in elke groeifase

Op basis van deze analyse zet het kabinet in op een doorlopende financieringsketen voor startups en scale-ups: van vroege validatie en eerste groei tot kapitaalintensieve opschaling. Daarbij ligt de nadruk op drie sporen: het behouden van bewezen vroegefase-instrumenten, het versterken van scale-upfinanciering en het mobiliseren van meer privaat en institutioneel kapitaal.

[18] Coalitieakkoord «Aan de slag, Bouwen aan een beter Nederland»; Kamerstuk 36 259 nr.21

3.1. Vroege fase: blijven investeren in de scale-ups van morgen

De vroege fase vormt de kweekvijver voor toekomstige scale-ups. Juist in deze fase zijn de risico's groot en zijn private financiers vaak terughoudend. Daarom blijven regelingen uit het Toekomstfonds, zoals Vroegefasefinanciering (VFF), SEED Capital, het Innovatiekrediet en de Thematische Technology Transfer-regeling (TTT), van belang. Deze regelingen grijpen aan op structurele knelpunten in de markt en zijn tot 2030 verlengd.

Uit het IBO Bedrijfsfinanciering en de meta-evaluatie van het durfkapitaalinstrumentarium blijkt dat het instrumentarium op hoofdlijnen goed aansluit op het marktfalen. Tegelijk zijn verdere verbeteringen mogelijk, met name in de samenhang tussen instrumenten, het mobiliseren van privaat kapitaal en het beter inzichtelijk maken van de effectiviteit van het instrumentarium als geheel. In bijlage 2 ga ik in op de opvolging van de aanbevelingen per instrument. In box 1 van bijlage 1 ga ik nader in op de overkoepelende doelen en monitoring van het instrumentarium.

Ook de ROM's blijven essentieel voor de financiering van innovatieve bedrijven in de vroege fase. Als landelijk dekkend netwerk begeleiden zij ondernemers regionaal en maken zij financiering toegankelijk, zowel met eigen middelen als via samenwerkingsfondsen zoals de VFF. De recente Defensiemiddelen, zoals SecFund en defensie-innovatiehubs, sluiten hierop aan.

3.2 Scale-upfase: meer slagkracht voor grotere financieringsrondes

Naast inzet in de vroege fase is versterking van de scale-upfinanciering noodzakelijk. Juist in deze fase hebben bedrijven grotere financieringsrondes nodig om door te groeien, productie op te schalen en internationaal concurrerend te blijven. Het kabinet versterkt daarom bestaande instrumenten en ontwikkelt nieuwe initiatieven om meer kapitaal beschikbaar te maken voor kapitaalintensieve bedrijven.

Allereerst is het kabinet voornemens € 130 mln. beschikbaar te stellen voor uitbreiding van het Deep Tech Fonds (DTF) onder Invest-NL. Met een aanvullende bijdrage vanuit het kernkapitaal van Invest-NL groeit de totale fondsomvang met € 360 mln. naar € 610 mln. Hiermee kan het fonds zijn belangrijke rol voorlopig voortzetten en bedrijven ondersteunen die werken aan sleuteltechnologieën, zoals fotonica, halfgeleiders, kwantumtechnologie en kunstmatige intelligentie.

Daarnaast werkt het kabinet aan een *Blended Finance*-instrument van € 250 mln., gericht op de financieringskloof in de opschalingsfase. Door publieke en private middelen te combineren moet dit instrument grotere financieringsrondes mogelijk maken voor kapitaalintensieve bedrijven. Ook ontwikkelt Invest-NL een fonds-in-fondsconstructie om meer institutioneel kapitaal, waaronder van pensioenfondsen, naar de durfkapitaalmarkt te mobiliseren.

Ook Europees blijft samenwerking noodzakelijk. Voor scale-ups zijn financieringsrondes vaak zo groot dat nationale markten alleen onvoldoende schaal bieden. Daarom investeert het kabinet € 200 mln. in het European Tech Champions Initiative (ETCI) 2.0. Daarmee komt, samen met andere lidstaten en private investeerders, meer kapitaal beschikbaar voor private investeringsfondsen, met een fondsomvang van minimaal € 600 mln. en bij voorkeur meer dan € 1 mld. Daarnaast verwelkomt het kabinet nieuwe Europese initiatieven, zoals het aangekondigde Scale-up Europe Fund en de verdere versterking van InvestEU en de European Innovation

Council, om de beschikbaarheid van opschalingsfinanciering binnen Europa te vergroten.

Tot slot wordt, conform het coalitieakkoord, gewerkt aan de oprichting van een Nationale Investeringsinstelling. Uw Kamer wordt hierover separaat geïnformeerd.

4. Onderzoek naar het fiscaal stimuleren van privaat risicodragend kapitaal voor startups en mkb

Het vorige kabinet heeft uw Kamer in september 2025 over de lopende initiatieven ten aanzien van mkb-financiering geïnformeerd[19] en de actieagenda startup- en scale-upbeleid gepresenteerd.[20] Dit kabinet zet deze inzet voort. Naar aanleiding van moties De Jong c.s. en Van der Graaf & Stoffer heeft Dialogic vorig jaar onderzoek gedaan naar wat er nodig is om een nieuwe versie van een fiscale durfkapitaalregeling op te zetten en de noodzaak voor een fonds voor achtergestelde leningen voor het mkb. Daarnaast is in de moties-Dassen/Martens-America en motie-Vermeer gevraagd om varianten uit te werken van fiscale stimuleringsregelingen voor de financiering van startups en het mkb.

In het coalitieakkoord is onder andere afgesproken dat het kabinet wil stimuleren dat mensen hun spaargeld meer beleggen in de Nederlandse economie en daartoe o.a. onderzoek zal doen naar een win-win-lening.[21]

Op 11 juni jl. is de Staatssecretaris van Financiën in de strategische fiscale agenda nader ingegaan op de verschillende fiscale initiatieven van het kabinet op het vlak van het ondernemings- en vestigingsklimaat, waaronder het onderzoek van een Nederlandse variant op de win-win-lening. Dat onderzoek zal de komende tijd worden uitgevoerd. Bij de uitwerking en weging van een nieuwe fiscale regeling geldt dat getoetst zal worden aan het Toetsingskader fiscale regelingen.[22] Daarbij is onder meer relevant wat het verwachte effect is op bedrijfsfinanciering ten opzichte van het bestaande beleidsinstrumentarium en alternatieve beleidsopties (additionaliteit), de doelmatigheid en de uitvoeringsgevolgen, zoals ook het Beleidskompas voorschrijft. In dit onderzoek moet ook rekening worden gehouden met de omstandigheid dat er in het IV-portfolio van de Belastingdienst van de keten Inkomensheffingen pas vanaf 2029 weer beperkte ruimte vrijkomt voor ander beleid, en bij eventuele structuuraanpassingen van het voorgestelde nieuwe box 3-stelsel (zoals het toevoegen van een mogelijkheid tot carry-back) pas vanaf 2030. Het kabinet werkt toe naar besluitvorming over de win-win regeling in het voorjaar van 2027. Als het kabinet naar aanleiding van het onderzoek te zijner tijd besluit om aanvullende maatregelen te nemen, dan zal het kabinet zorgdragen voor een passende budgettaire dekking binnen de begrotingsregels.

Vooruitlopend op dit onderzoek informeer ik uw Kamer hieronder mede namens de Staatssecretaris van Financiën over de ontwerpkeuzes van verschillende denkbare varianten van fiscale stimuleringsregelingen voor de financiering van startups en het ter uitvoering van de moties-Dassen/Martens-America respectievelijk de motie-Vermeer. Daarnaast wijs ik uw Kamer graag op de kabinetsreacties die als bijlagen zijn toegevoegd. Dit zijn 1) de reactie op de bevindingen van het onderzoek van Dialogic over

---

[19] Kamerstuk 32 637, nr. 705

[20] Kamerstuk 32 637, nr. 709.

[21] De win-win-lening is een Belgische fiscale stimuleringsregeling voor mkb-financiering.

[22] Model 4.55 - Toetsingskader fiscale regelingen | Rijksbegrotingsvoorschriften (https://rbv.rijksfinancien.nl/modellen/2022/overig/4.55).

het stimuleren van risicodragend kapitaal voor het mkb en startups en, 2) de reactie op het rapport van Golden Egg Check over startups en business angels.

4.1. Fiscale varianten voor investeringen in startups en het mkb

In dit deel worden aan de hand van ontwerpcriteria afbakening, type belastingvoordeel en maximering een aantal varianten benoemd voor het ontwerpen van een eventuele fiscale stimuleringsregeling. In beginsel heeft een fiscale stimuleringsregeling voor bedrijfsfinanciering als doel de risico-rendementsverhouding van de investering te verbeteren door het verwachte positieve rendement na belastingen te verhogen of het potentiële verlies op een investering na belastingen te verzachten. Het gewenste effect hiervan zou zijn dat de financiering beter op gang komt. Ontwerpkeuzes binnen een fiscale regeling grijpen in op deze risico-rendementsverhouding en kunnen worden toegespitst op de specifieke doelgroepen van de regelingen. In lijn met internationale voorbeelden en de bevindingen van het onderzoek door Dialogic, zijn de hieronder beschreven ontwerpkeuzes gericht op een regeling ten behoeve van natuurlijke personen, via de inkomstenbelasting. Dit sluit aan op de inzet van het kabinet om privaat kapitaal te mobiliseren van individuen met relatief veel inactief spaargeld. Dit betekent dat een Nederlandse fiscale regeling naar zijn aard ingepast zou moeten worden in de inkomstenbelasting.[23]

Afbakening

De doelgroep van de maatregel bepaalt voor een belangrijk deel de vormgeving. Het brede mkb maakt meestal gebruik van leningen (vreemd vermogen) om de onderneming en groei daarvan te financieren, terwijl startups veelal gebruikmaken van de uitgifte van aandelenkapitaal (eigen vermogen). Een fiscale prikkel gericht op het brede mkb zou het verstrekken van een achtergestelde lening van een particulier aan een ondernemer moeten stimuleren. Door deze achterstelling kan de toegang tot andere externe financiering vergroot worden. Een prikkel voor startups zou primair gericht zijn op het investeringen in eigen vermogen van startups door natuurlijke personen. Afbakening is daarnaast mogelijk langs de lijnen van leeftijd of bedrijfsgrootte. Samenvattend is het dus mogelijk de variant af te bakenen langs de volgende lijnen:

i. Doelgroep
    a. Mkb
    b. Startups
    c. beide
ii. Leeftijd of bedrijfsgrootte

Type belastingvoordeel

Hieronder wordt het type belastingvoordeel nader uitgewerkt. Op basis van het onderzoek van Dialogic en internationale vergelijkingen is een viertal componenten te onderscheiden waarlangs het belastingvoordeel kan plaatsvinden:

i. Verlaging van de belasting over de ontvangen voordelen
ii. Fiscaal verlichten van het risico op investeringen

[23] Op dit moment is het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 aanhangig bij de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel stelt voor om per 2028 over te gaan op een belasting over het werkelijke rendement uit sparen en beleggen op basis van vermogensaanwas. Binnen dit stelsel gaat wat het kabinet betreft een uitzondering gelden voor aandelen in startups en scale-ups. Dergelijke aandelen zullen dan met ingang van 1 januari 2027 worden belast op basis van de vermogenswinstsystematiek.

iii. Verlenen van fiscaal voordeel vanaf het jaar van investeren
iv. Uitstel van belasting bij herinvesteringen (startups)

In de eerste plaats kan er sprake zijn van een verlaging van de belasting over de ontvangen voordelen. Het op deze manier verhogen van het verwachte rendement is gericht op het vergroten van de aantrekkelijkheid van investeringen in zowel het mkb als startups. Internationaal is het voor startups bijvoorbeeld gangbaar dat er een korting plaatsvindt op te betalen belasting over vermogenswinsten, waarbij een minimale aanhoudperiode tussen drie en vijf jaar gebruikelijk is. Voor het mkb zou de ontvangen rente op de (achtergestelde) leningen lager belast kunnen worden.

Een tweede component is het verlichten van het risico op investeringen door een verlaging van de belastingdruk in het geval van een eventueel verlies op de investering. In een box 3-stelsel dat gebaseerd is op werkelijk rendement is voorwaartse onbeperkte verliesverrekening opgenomen. Het kabinet heeft daarnaast mogelijkheden onderzocht om het wetsvoorstel wet werkelijk rendement box 3 aan te passen. Een daarvan is de introductie van één jaar achterwaartse verliesverrekening. Het kabinet weegt de opties zoals geschetst in de brief van 19 juni jl. en komt op Prinsjesdag met een voorstel voor eventuele aanpassingen in een novelle. Daarom zou bekeken moeten worden of het wenselijk en mogelijk is om daarbovenop een eventueel aanvullend fiscaal voordeel te verlenen.

Een derde component is het verlenen van fiscaal voordeel vanaf het jaar van investeren, bijvoorbeeld door een heffingskorting op basis van een percentage van de investering. Dit verlaagt het netto-investeringsbedrag van de particuliere investeerder en daarmee het risico. Ook verhoogt dit het verwachte nettorendement op de investering. Hoewel deze prikkel openstaat voor iedere particulier, nodigt de lagere instapdrempel vooral startende particulieren uit financiering te verstrekken. Het nadeel van deze prikkel is wel dat die pas een jaar later zijn vruchten afwerpt: bij het opleggen van de aanslag over het belastingjaar waarvoor de heffingskorting wordt gegeven, kan de investeerder dit fiscale voordeel verzilveren.

Tot slot kan voor investeringen in startups een component zich richten op uitstel van belasting bij herinvesteringen. Bij de vervreemding van aandelen in een startup, wordt de belastingheffing op (een deel van) de opbrengsten uitgesteld naar een later moment, mits binnen een vastgestelde periode opnieuw in een startup wordt geïnvesteerd. Een dergelijke component wordt genoemd in het rapport Wennink. Deze aanvullende prikkel heeft als doel om kapitaal in het startup ecosysteem te houden, in plaats dat dit kapitaal wordt geïnvesteerd in bijvoorbeeld vastgoed of in het buitenland. Zo kan een vliegwieleffect ontstaan, dat ook zichtbaar is in andere succesvolle startup ecosystemen[24]. Verschillende varianten van fiscale stimuleringsregelingen bestaan uit een of meerdere van bovenstaande componenten. Een regeling voor het mkb kan hierbij aansluiten. Voor een op startups gerichte regeling is het internationaal gangbaar een combinatie van drie fiscale prikkels die de risicorendementsverhouding van dergelijke investeringen gunstiger maken, namelijk een heffingskorting, een aanvullende belastingkorting en uitstel van heffing. Een

[24] Kamerstuk 32 637, nr. 567

combinatie van verschillende prikkels is gebruikelijk en komt o.a. voor in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Spanje.[25]

In Nederland hadden we eerder een stimuleringsregeling voor mkb-financiering, namelijk de durfkapitaalregeling. Deze kende twee varianten: een directe, waarbij particulieren rechtstreeks geld lenen aan startende ondernemers, en een indirecte, waarbij particulieren beleggen in een durfkapitaalfonds. De durfkapitaalregeling voorzag onder andere in een gemaximeerde vrijstelling in box 3 op basis van de toen geldende systematiek, een persoonsgebonden aftrekpost voor geleden verliezen en een heffingskorting in box 1. Hiermee werd door de heffingskorting een jaarlijkse korting gegeven op het uitstaande bedrag en werd het risico beperkt door een fiscale korting als de lening niet werd terugbetaald en was tot een bepaald bedrag geen box 3 belasting van toepassing. Een fiscale prikkel voor geldverstrekkers aan het mkb die langs bovenstaande componenten zou worden opgebouwd, zou daarom op hoofdlijnen lijken op de directe variant van de oude durfkapitaalregeling. Per lening kunnen eisen worden gesteld aan de maximale duur. Dit is ook het geval in de Vlaamse win-win-lening.

Maximering

Voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling is het van belang dat een regeling aansluit bij de doelgroep waar het verkrijgen van financiering het meeste knelt. Dit geldt voor het mkb vooral voor kleine kredieten (< € 250.000) zoals blijkt uit het IBO Bedrijfsfinanciering en het advies van de Gezant MKB-Financiering.[26] Het ligt daarom voor de hand een maximum te stellen aan enerzijds het bedrag waar een individu fiscaal voordeel over kan verkrijgen en anderzijds het totaalbedrag dat een onderneming fiscaal gefaciliteerd kan ontvangen. Ook voor startups is het internationaal gebruikelijk om een maximum investeringsbedrag te hanteren. De maximum investeringsbedragen bij vergelijkbare varianten in het buitenland lopen uiteen van € 50.000 (Frankrijk) tot ongeveer € 1.000.000 (Verenigd Koninkrijk). Dit past goed bij de gebruikelijke initiële investering van Nederlandse business angels. Uit het onderzoek van Golden Egg Check blijkt dat ruim driekwart van Nederlandse business angels een bedrag tussen € 10.000 en € 100.000 investeert per startup.

Zoals genoemd is de Staatssecretaris van Financiën in de strategische fiscale agenda nader ingegaan op de verschillende fiscale initiatieven van het kabinet op het vlak van het ondernemings- en vestigingsklimaat, waaronder het onderzoeken van een win-win-lening. Besluitvorming rondom dit onderwerp zal plaatsvinden in het voorjaar van 2027. Voor de eventuele dekking zal ook de motie Bontenbal c.s.[27] meegenomen worden.

5. MKB-financiering: BMKB, Zekerheden en Code-V

5.1. Aanpassingen aan de BMKB

Het kabinet zet onverminderd in op kredietverstrekking aan het mkb via de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB), die wordt gemoderniseerd en vereenvoudigd om administratieve lasten te verminderen en beter aan te sluiten bij digitale kredietverlening. Momenteel loopt de evaluatie van de

[25] Betreffende regelingen: Verenigde Staten: Qualified Small Business Stock, Verenigd Koninkrijk: Seed Enterprise Investment Scheme, Spanje: Spaanse Startupwet (Ley de Startups, 2022)
[26] Kamerstuk 32 637, nr. 705
[27] Kamerstuk 36 933, nr. 31

BMKB van de periode 2021–2025. De rapporten worden na de zomer verwacht. De implementatie van de wijzigingen aan de BMKB volgen in het eerste kwartaal van 2027 met in acht name van de uitkomsten van de evaluatie.

Daarnaast wordt de regeling nu al toegankelijker gemaakt voor geaccrediteerde crowdfundingplatforms per 1 juli 2026, in lijn met mijn doelstelling om de non-bancaire financieringsmarkt te ondersteunen en verder te professionaliseren. Ook wordt de BMKB uitgebreid met een BMKB-Energie-luik in lijn met wat is aangekondigd in het maatregelenpakket «Acties Weerbaarheid Energieschok».[28] Over de verdere invulling hiervan informeer ik uw Kamer binnenkort.

Een verdere toelichting op de aanpassingen in de BMKB is opgenomen in bijlage 5.

5.2. Zekerheden

Tevens informeer ik u over de motie van het lid Flach over het in kaart brengen van belemmeringen voor niet-bancaire financiers en verbeteringen in het zekerhedenrecht. Er is, in overleg met de Stichting MKB Financiering, gekozen voor verbreding van de onderzoeksscope. Naast het identificeren van de knelpunten wordt nu ook onderzocht in hoeverre oplossingen haalbaar zijn en welke neveneffecten deze kunnen hebben. Dit vergt meer onderzoekstijd, waardoor de opleverdatum van het onderzoek verschuift naar het derde kwartaal van 2026 en ik uw Kamer dan zal informeren.

5.3. Code-V

Tijdens de Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2026 is de motie van het lid Oualhadj aangenomen. Hierin werd verzocht om voor de komende twee jaar voldoende budget beschikbaar te stellen ten behoeve van een subsidie aan Code-V. Naar aanleiding hiervan informeer ik u dat een totaalbedrag van € 200.000 (2x € 100.000 voor 2026 en 2027) beschikbaar is gesteld aan Code-V, waarmee de motie als afgedaan wordt beschouwd.

6. Tot slot

De Nederlandse financieringsmarkt voor startups, scale-ups en het mkb heeft zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld, maar verdere versterking blijft nodig. In de huidige geopolitieke context zijn economische weerbaarheid, strategische autonomie en het vermogen om innovatieve bedrijven in Nederland en Europa te laten doorgroeien belangrijker dan ooit.

Daarom blijf ik mij inzetten voor een sterke Nederlandse en Europese durfkapitaalmarkt, met publieke inzet waar die aanvullend is op de markt. Daarbij blijft aandacht nodig voor de vroege fase, waar de basis wordt gelegd voor toekomstige scale-ups, en voor de opschalingsfase, waar meer slagkracht nodig is via onder meer het Deep Tech Fonds, blended finance, ETCI 2.0 en de Nationale Investeringsinstelling. Ook voor het bredere mkb blijft toegang tot financiering van belang, onder meer via de fiscale verkenning, de BMKB, het onderzoek naar zekerheden en de ondersteuning van Code-V.

[28] Kamerstukken II 2025/26 36 933, nr. 1

Zo bouwt het kabinet voort op wat is bereikt en werkt het aan een financieringsmarkt waarin innovatieve bedrijven en ondernemers in iedere fase beter toegang hebben tot passend kapitaal.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

Box 1. Systeemdoelen Durfkapitaalinstrumentarium

Ons instrumentarium kent één systeemdoel: het creëren van een sterkte, onafhankelijke durfkapitaalmarkt met gelijke en goede toegang tot kapitaal in elke fase van een startup of scale-up. Hierbij staat het adresseren van marktfalen uit het IBO Bedrijfsfinanciering centraal, namelijk informatie-asymmetrie, hoge onzekerheid en positieve externe effecten, die ertoe leiden dat private investeerders structureel onderinvesteren in (vroege-fase) startups en scale-ups. Dit valt uiteen in twee kerntaken van het financieringsinstrumentarium:

1. Het instrumentarium dient een sterke, onafhankelijke durfkapitaalmarkt te helpen creëren.

Het instrumentarium stimuleert private investeringen in innovatieve startups door risico's te delen of te verlagen, inleg met publieke middelen te matchen en investeringen aantrekkelijker te maken, met name in de vroege fase van ondernemingen. Hiermee worden middelen gemobiliseerd uit de private markt, en wordt de hoeveelheid private investeerders vergroot waar dat zonder het instrumentarium niet zou gebeuren. Het onderliggende doel is het creëren van een professioneel en duurzaam durfkapitaalfondsenlandschap. Dit versterkt de zelfstandigheid van de private markt, vermindert op termijn de afhankelijkheid van publieke middelen en draagt bij aan een robuust investeringsklimaat voor private durfkapitaalverschaffers. Hoewel hier in de afgelopen 10 jaar al sterke vooruitgang is geboekt is gelijktijdig de kapitaalbehoefte sneller toegenomen dan de zelfstandigheid, waardoor de vraag naar publieke middelen sterk blijft.

– Kerninstrumenten die hierop gericht zijn, zijn de SEED Capital en de TTT-regeling.
– De ROM's en Invest-NL ondersteunen dit door in te stappen op fondsniveau.
– Nederland zet tevens in op Europese initiatieven die zich richten op het vormen en opschalen van fondsen, zoals ETCI en de European Innovation Council.

2. Het instrumentarium zorgt dat startups en scale-ups met een gedegen businessplan in alle fasen van hun ontwikkeling, inclusief de valorisatiefase, toegang hebben tot passende financiering wanneer de markt hier niet in kan voorzien.

Door het ontstaan van een doorlopende financieringsketen helpt het instrumentarium ondernemingen om de 'valley of death' te overbruggen, waardoor veelbelovende innovaties daarna gemakkelijker private financiering kunnen vinden en succesvol naar de markt kunnen worden gebracht. Dit versterkt het ecosysteem voor innovatieve bedrijven en bevordert een evenwichtige verdeling van durfkapitaal over alle sectoren en levensfasen.

– Kerninsinstrumenten die hier rechtstreeks aan bijdragen zijn de VFF, het Innovatiekrediet, de ROM's en Invest-NL die zich richten op bedrijfsfinanciering.
– De SEED Capital regeling draagt hier indirect aan bij.

BIJLAGE 2

VOORTGANG OPVOLGEN AANBEVELINGEN INDIVIDUELE DURFKAPITAALREGELINGEN

Onderstaande bouwt voort op de brief die mijn voorganger in december 2024 naar uw Kamer verstuurde.[29]

Innovatiekrediet (IK)

Het IK is een regeling waarmee bedrijven een deel van de ontwikkelingskosten van een technisch of klinisch ontwikkelproject kunnen financieren. De regeling heeft als doel om duurzame economische groei te bevorderen en wordt vrijwel uitsluitend aangevraagd door het innovatieve mkb. Het instrument is als doelmatig en doeltreffend geëvalueerd en additioneel aan het overige instrumentarium. De belangrijkste aanbevelingen hebben betrekking op het behouden van het instrument en dit niet verder te verruimen, het behouden van de kwaliteit van de uitvoering, het vergroten van de aandacht voor communicatie aan de doelgroep over de mogelijkheden van het instrument en het verduidelijken van de criteria voor marktrijpheid, technische nieuwheid en eigen financiering.

Conform de aanbevelingen zet ik erop in het innovatiekrediet te behouden als generiek instrument voor R&D-intensieve ontwikkelingsprojecten. In de praktijk sluit een ruime meerderheid van de ingediende en toegekende aanvragen aan bij prioriteiten uit de Nationale Technologie Strategie, ondanks dat het instrument hier niet specifiek op is gericht.

Het instrument is verder verbeterd aan de hand van de aanbevelingen in de evaluatie. Er zijn verduidelijkingen gemaakt van de criteria voor marktrijpheid en technische nieuwheid. Verwacht wordt dat dit zal helpen om meer duidelijkheid te bieden over een mogelijke Innovatiekredietbijdrage, onder andere aan *deeptech*-projecten. Ook zijn op de website van RVO aanvullende toelichtingen vindbaar rondom bijv. de voorwaarden die de regeling stelt aan projecten in de preklinische medicatieontwikkeling.

Om beter aan te sluiten bij de werkwijze van innovatieve ondernemingen en investeerders is op de website benoemd welke documenten kunnen dienen als bewijs van de eigen financiering. Daarnaast is er een schrijfhulp-gids beschikbaar om aanvragers te helpen en sneller tot een goede aanvraag te komen. Deze gids bevat ook een beschrijving van de mogelijkheden van het verlenen onder voorwaarde. Vertegenwoordigers van de doelgroep worden betrokken om de mogelijkheden van het instrument nauwer onder de aandacht te brengen.

Vroegefasefinanciering (VFF)

De VFF (opgericht in 2014) ondersteunt bedrijven in de proof-of-conceptfase, waarin private financiering vaak ontbreekt door hoge risico's. De regeling helpt de technische en commerciële haalbaarheid van innovaties te toetsen en richt zich op mkb-ondernemingen, innovatieve starters en academische/hbo-starters. Uitvoering gebeurt door RVO, NWO en sinds 2021 ook via regionale ROM's, met RVO als achtervang voor landelijke dekking. De belangrijkste aanbevelingen van de evaluatie zijn de versterking van de regionale uitvoering, verduidelijking van de rol van RVO als achtervang en verbetering van zichtbaarheid en samenwerking tussen RVO, regio's en NWO.

[29] Kamerstuk 36 600 XIII, nr. 53

Om de samenwerking te verbeteren en de uitvoering van de regeling zo uniform mogelijk te maken, is RVO in 2025 begonnen met het organiseren van gezamenlijke sessies met alle regionale uitvoerders van de VFF en met NWO, die het academische luik uitvoert. Onderwerpen die in dit gremium worden besproken betreffen onder andere bijzonder beheer, het «merk» VFF, informatie-uitwisseling en de rol van RVO als achtervang voor het regionale luik. Het doel is om de samenwerking te versterken en afspraken te maken over uitvoeringsthema's en daarmee onderlinge verschillen te verkleinen. Deze sessies zullen tweemaal per jaar plaatsvinden. Met betrekking tot de rol van RVO als achtervang is afgesproken dat medewerkers van RVO periodiek in gesprek treden met de regionale VFF-fondsen. In deze overleggen zal naar het financiële verloop van de portefeuille van het fonds meer nadruk worden gelegd op het doorverwijzen van aanvragen naar het landelijke luik. Daarnaast kunnen regionale fondsen ad-hoc contact opnemen over bedrijfscasussen via de RVO mkb-financieringsdesk. Ten aanzien van de beheervergoeding bij de regionale VFF, zijn de gesprekken nog niet afgerond. Door de verhoging van de lening van 350.000 naar 450.000 euro is de vergoeding per investering indirect gestegen, waardoor dit knelpunt mogelijk deels of in zijn geheel is verlicht. Ten aanzien van overige voorwaarden heb ik besloten de berekening van de rente op de VFF-lening niet te herzien, gezien de dalende rentestanden en ter voorkoming van negatieve rente. Wel zal ik jaarlijks opnieuw beoordelen of het rentetarief passend is binnen de context van de Europese rentestanden.

In de meta-evaluatie werd ook de aanbeveling gedaan om de samenhang tussen de VFF en de Thematische Technology Transfer (TTT)-regeling te bezien. Dit is belangrijk, omdat deze twee regelingen toezien op de (zeer) vroege fase van startup ontwikkeling. Daartoe heb ik de samenhang tussen deze regelingen tegen het licht gehouden. De TTT ondersteunt consortia van kennisinstellingen en investeerders met subsidie en fondsfinanciering om onderzoek via valorisatie en validatie om te zetten in nieuwe startups. Daarnaast maakt de TTT vroege financiering voor startups mogelijk. De TTT combineert subsidies, investeringen in ruil voor aandelen en converteerbare leningen. Het doel is om wetenschappelijke kennis binnen een specifiek thema om te zetten naar ondernemerschap. De VFF biedt starters, zowel academisch als niet-academisch, en gevestigde mkb laagdrempelige leningen voor proof-of-concept ontwikkeling, zonder verplichte private cofinanciering.

Daarmee zijn er belangrijke verschillen op het gebied van doelgroep en thematische inzet. Daarbij richt TTT zich op ecosysteemvorming rond een specifiek thema, terwijl de VFF ondernemers actief in alle sectoren ondersteund die in de vroege fase geen investeerder kunnen vinden. De regelingen zijn daarmee beleidsmatig niet uitwisselbaar. Juist het gelijktijdig inzetten van de TTT en VFF zorgt voor een sluitende financieringsketen waarin zowel ecosysteemontwikkeling op specifieke thema's als directe ondersteuning voor ondernemers (ook buiten specifieke thema's) zijn geborgd.

In de praktijk blijkt daarnaast dat beide instrumenten elkaar kunnen versterken: innovatieve bedrijven zetten de VFF vaak in voor de eerste stap van onderzoek richting commerciële toepassing. De praktijk laat zien dat startups die succesvol de VFF hebben doorlopen, een grotere kans hebben om een investering van een TTT-fonds te ontvangen. Andersom kan de TTT al in een eerder stadium betrokken zijn, waarbij een TTT-subsidie fungeert als opstap naar de oprichting van een startup en vervolgens als voorbereiding op een VFF-lening. Zo ontstaat een logisch stapelingspad waarin beide regelingen samen een sluitende financieringsketen vormen – van vroege validatie naar marktintroductie. Hoewel de

beschikbaarheid van kwantitatieve data over deze doorstroming nog beperkt is, tonen eerste casussen dat beide regelingen elkaar in de praktijk versterken en sommige startups deze stapeling nodig hebben om hun potentieel te kunnen benutten. Om dit beter inzichtelijk te maken is betere monitoring van gecombineerd gebruik vanuit NWO en RVO, en meer afstemming tussen deze uitvoerders een belangrijke volgende stap die ik wil zetten.

SEED Capital

De SEED Capital-regeling is een instrument waarbij de overheid al 20 jaar de markt aan het werk zet en versterkt. De regeling omvat een renteloze lening aan durfkapitaalfondsen, en is één van de belangrijkste instrumenten binnen het durfkapitaalbeleid. Een interne RVO-rapportage ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de regeling benadrukt dit en gaat in op de impact ervan in de praktijk.[30] De belangrijkste aanbeveling in de evaluatie was het voortzetten van de regeling in huidige vorm, en aandacht te besteden aan de SEED Business Angel regeling (SBA).

Zoals ook aanbevolen in de positieve evaluatie is de regeling tot 2030 verlengd, en per 2025 zijn de kaders verruimd om de regeling beter te laten aansluiten bij de huidige marktcondities en kapitaalbehoeften van (deeptech)startups. In 2025 heb ik naast de reguliere SEED een speciale deeptech tender uitgeschreven, en zal ik samen met de Minister van Defensie datzelfde in 2026 hetzelfde doen voor dual-use technologie om durfkapitaalfondsen te stimuleren om in defensie-gerelateerde technologie of technologie met deze potentie, te investeren.

Om de administratieve lasten binnen de regeling te verlichten heb ik per eind 2025 het pandrecht in de SBA-module geschrapt. Verder heb ik de toezegging gedaan om de SBA-regeling beter te laten aansluiten bij de doelgroep en de bekendheid te verbeteren. Omdat ik momenteel tevens een fiscale durfkapitaalregeling verken (zie onderdeel van deze Kamerbrief) samen met het Ministerie van Financiën, en deze regeling dezelfde doelgroep bedient, wil ik dit onderzoek eerst afronden voordat ik me buig over de SBA-regeling en haar voorwaarden. Om de regeling in de tussentijd al beter onder de aandacht te brengen organiseert RVO sinds 2024 meermaals per jaar informatiesessies voor potentiële aanvragers en geïnteresseerden, en onderhoudt zij actief contact met de durfkapitaalsector. De informatiesessies worden aangekondigd op de SBA-pagina van de RVO-website.[31] Mede door deze activiteiten zag RVO in 2024 en 2025 een toename in het aantal aanvragen van de SBA-regeling wat heeft geleid tot de meeste nieuwe fondsen sinds 2020. Deze ontwikkeling heeft zich voortgezet in 2026 en naar verwachting zal het volledige beschikbare SBA-budget in de eerste helft van het jaar kunnen worden toegekend aan nieuwe SBA-fondsen.

[30] Rapport 20 Jaar SEED Capital https://www.rvo.nl/sites/default/files/2025-10/RVO-Rapport-SEED-Capital.pdf

[31] Website RVO SEED Business Angel Regeling: https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/seed-business-angel

BIJLAGE 3

REACTIE MOTIE POSTMA OVER HET LANGJARIG VERLENGEN VAN FINANCIERINGSREGELINGEN

Naar aanleiding van het commissiedebat «Staat van de Nederlandse Economie» van 2 juli 2025 is op 9 september door uw Kamer de motie Postma aangenomen die de regering ten behoeve investeringszekerheid voor bedrijven oproept om te werken aan meerjarige stabiliteit in economische investeringsregelingen, waarbij een minimale zekerheidstermijn van tien jaar wordt gegarandeerd.[32] In het genoemde commissiedebat heeft mijn voorganger reeds vermeld hoeveel waarde hij en het bedrijfsleven hechten aan stabiel en voorspelbaar beleid. Ik sluit mij daar volledig bij aan. Bedrijven investeren op basis van een langetermijnhorizon en zullen dus minder snel tot investeringen over gaan als ze risico's zien dat het beleid binnen die tijdshorizon (ingrijpend) verandert. Als voorbeeld van hoe ik hier al invulling aan geef heb ik een aantal voorbeelden genoemd van succesvolle durfkapitaalregelingen die op dat moment net met vijf jaar waren verlengd. Hoewel de motie het oog op een veel breder spectrum aan regelingen lijkt te hebben – ook niet EZK-regelingen – vind ik het daarom logisch om deze motie met deze brief af te doen.

Het al decennia staande beleid is dat regelingen steeds verlengd worden als aan twee voorwaarden wordt voldaan: 1. De regelingen zijn (overwegend) doeltreffend en 2. Het knelpunt waartoe de regeling in het leven is geroepen, bestaat nog steeds. Om versnippering tegen te gaan kunnen regelingen soms worden samengevoegd als dat effectief of efficiënter is, maar ook dan wordt het wezen van de regeling in feite voortgezet. Oftewel het regeringsbeleid biedt die langjarige zekerheid al.

Maar behalve stabiel beleid is er nog een ander belang dat het kabinet heeft te dienen, namelijk zorgen dat belastinggeld doeltreffend en doelmatig wordt besteed. Om dat te borgen is het goed om via evaluaties periodiek stil te staan bij doeltreffendheid en doelmatigheid van regelingen. In de Algemene Wet Bestuursrecht is daarom als hoofdregel vastgelegd dat ten minste eens in de vijf jaar een evaluatie over de doeltreffendheid en effecten van de regeling moet worden gepubliceerd.[33] Gezien deze verplichting en het beleid om doeltreffende regelingen te verlengen voegt het qua zekerheid bieden aan het bedrijfsleven denk ik weinig toe om regelingen voortaan 10 jaar in plaats van 5 jaar te verlengen. Bovendien kan de regering de bevoegdheid van uw Kamer als wetgevende macht niet inperken als die van mening is dat een regeling tussentijds wel moet worden beëindigd of (ingrijpend) moet worden aangepast. Het met een langere termijn verlengen van regelingen biedt dus ook geen garantie voor bedrijven dat een regeling ook op de lange termijn (ongewijzigd) zal blijven bestaan. Het stemt mij echter positief dat de Kamer met het aannemen van de motie Postma ook het belang van stabiele investeringsregelingen benadrukt.

[32] Kamerstukken 2024/25, 36 600 XIII, nr. 69
[33] Zie artikel 4:24 Awb

BIJLAGE 4

ONDERZOEKEN: REACTIE OP ONDERZOEKEN DIALOGIC EN GOLDEN EGG CHECK

Deze bijlage is als volgt opgebouwd. Allereerst wordt er ingegaan (1.1.) en Golden Egg Check (specifiek startups) (1.2). Vervolgens worden aan de hand van verschillende ontwerpcriteria denkbare varianten van fiscale stimuleringsregelingen uiteengezet.

Reactie «Onderzoek stimulering risicodragend kapitaal voor het mkb en startups»

Vorig jaar deelde mijn voorganger het onderzoek van Dialogic «Stimulering risicodragend kapitaal voor het mkb en startups»» met uw Kamer.[34] In dit rapport wordt de vraag naar achtergestelde leningen en aandelenkapitaal onderzocht. Vervolgens onderzoekt het rapport de mogelijke oplossingen om het aanbod hiervan te vergroten middels een fiscale regeling en een fonds specifiek voor achtergestelde leningen. In deze reactie zullen de aanbevelingen uitgelicht worden. Verder heeft Dialogic verschillende fiscale opties in beeld gebracht en de bijbehorende afwegingen en kosten beschreven.

Aanbeveling 1: Bezie of knelpunten in de financiering voor het mkb en startups met een eventuele aanpassing of uitbreiding van bestaande instrumenten verholpen kunnen worden.

Ten aanzien van de mogelijk aanvullende beleidsopties die zijn onderzocht door Dialogic,[35] wordt opgemerkt dat de mate waarin het extra investeringen stimuleert onzeker is. Er bestaat een risico van zowel verdringing van andere investeringen door dergelijke regelingen als op concurrentie tussen beleidsinstrumenten. Door aansluiting bij bestaande instrumenten kan bijvoorbeeld schaalgrootte (bijvoorbeeld door het delen van de *back office*, platformen, capaciteit) gerealiseerd worden.

Aanbeveling 2: Het type financiering waar behoefte aan is, zou gestimuleerd moeten worden.

In het geval van startups wordt aanbevolen dat de prikkel het beste gericht kan worden op beginnende *smart money*-investeerders: financiers die ook advies en netwerken met zich meebrengen. De onderzoekers benoemen dat een fiscale regeling gericht op investeringen in startups door individuen complementair lijkt te zijn aan het bestaande instrumentarium. Dit komt met name doordat de Seed Business Angel-regeling zich richt op fondsvorming via business angels die samen investeren.

Voor wat betreft het mkb biedt een fonds voor achtergestelde leningen volgens het Dialogic-onderzoek meer zekerheid dat risicodragend kapitaal terechtkomt bij kwalitatief goede ondernemingen. Met een fonds kunnen echter minder ondernemingen worden bereikt dan bij een fiscale regeling, omdat een fiscale regeling aansluit bij bestaande informele financieringsrelaties van de ondernemer. Daarnaast is een fonds bewerkelijker en zou alleen mogelijk zijn met substantiële subsidiebedragen (gezien het beperkte rendement door de kleine bedragen en het hoge risico van achtergestelde leningen).

---

[34] Kamerstuk 32 637, nr. 671

[35] Dit betreft fiscale faciliteiten voor particulieren voor het brede mkb, een fiscale faciliteit gericht op business angels en een achtergesteld fonds voor leningen aan het mkb.

Aanbeveling 3: bij de introductie van een fiscale regeling dient verder rekening gehouden te worden met uitvoeringsaspecten bij de Belastingdienst.

Onderdeel hiervan zijn de complexiteit en termijn waarop een dergelijke regeling geïmplementeerd kan worden. In het kader van box 3 wordt nu gewerkt aan de overstap naar een nieuw stelsel. In het ICT-portfolio van de Belastingdienst van de keten Inkomensheffingen komt pas vanaf 2029 weer beperkte ruimte vrij voor nieuw beleid, en bij eventuele structuuraanpassingen van het voorgestelde nieuwe box 3 (zoals het toevoegen van een mogelijkheid tot carry-back) pas vanaf 2030. In algemene zin stelt Dialogic dat adequate kaders en controle daarop van belang zijn om risico op misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

Aanbeveling 4: sluit waar mogelijk zoveel mogelijk aan bij internationale good practices bij het ontwerpen van een eventuele fiscale regeling.

Dit kan bijvoorbeeld door in te zetten op initieel belastingvoordeel of belastingvoordeel op kapitaalwinst, rekening houdend met leeftijd en grootte van bedrijven, een minimale investeringsduur/looptijd financiering en een limiet voor de investeringsgrootte/ticket size.

Het kabinet zal de overwegingen, conclusies en aanbevelingen uit het Dialogic onderzoek meenemen in het onderzoek van de win-win-lening en de besluitvorming hierover.

Onderzoek knelpunten in de vroege fase en gedragsinzichten business angels

Om de door startups ervaren financieringsknelpunten in de vroege fase en het investeringsgedrag van business angels nog beter te begrijpen, is Golden Egg Check[36] gevraagd dit nader te onderzoeken. Doordat explicieter wordt gekeken naar de uitdagingen die spelen bij business angel investeringen is dit uitgevoerde onderzoek complementair aan het onderzoek van Dialogic. Hierbij is door Golden Egg Check voor het onderzoek samengewerkt met het *Behavioural Insights Team* van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Er is gebruik gemaakt van enquêtes onder business angels en startups die zijn uitgezet via verschillende startup- en angelnetwerken. Hoewel gebruikelijk bij een onderzoek, betreft dit een kleinere groep van ondervraagden, die mogelijk niet volledig representatief zijn voor de gehele populatie van startups.

Volgens het rapport wordt de Nederlandse markt voor financiering van de vroege fase gekenmerkt door een combinatie van relatief lage risicobereidheid, beperkte schaal, en netwerkafhankelijkheid. Dit resulteert in relatief trage, weinig en kleine financieringsronden. Nederlandse business angels geven aan hun investeringsvolume in startups momenteel te begrenzen vanwege het hoge risicoprofiel, de lange illiquiditeit en onzekerheid over rendement. De belangrijkste maatregelen om meer te investeren in Nederlandse startups zijn volgens de business angels: een beter fiscaal klimaat en een betere exit omgeving. Tevens zijn een gebrek aan dealflow en de kwaliteit van startup teams twee andere barrières voor meer investeringen.

[36] Golden Egg Check is een private marktpartij die zelf financier is van startups en scale-ups alsook bemiddelaar tussen financiers en startups en scale-ups. Hierdoor hebben zij meer toegang tot de lastig te bereiken doelgroep van business angels.

Aanvullend is op basis van een gedragsexperiment onderzocht wat het effect is van een fiscale regeling op het investeringsgedrag van business angels.[37] De groep business angels met de fiscale regeling alloceerde in het fictieve investeringsscenario significant meer kapitaal richting Nederlandse startups dan de groep zonder fiscale regeling. Hoewel dit is getoetst onder een selectieve steekproef[38] business angels met een fictief investeringsscenario, geven de resultaten de indicatie dat een fiscale regeling voor business angels potentieel additioneel kapitaal voor Nederlandse startups kan mobiliseren. De exacte omvang hiervan is – net als geconcludeerd door Dialogic – vooraf lastig in te schatten.

[37] Deelnemers kregen als onderdeel van de online vragenlijst een fictief scenario met de vraag een investeringsbudget te verdelen onder verschillende investeringscategorieën. De helft van de deelnemers is willekeurig toegewezen aan de groep die in dat scenario ook informatie kregen over een fiscale regeling opgesteld volgens de uitgangspunten in paragraaf 1.3.

[38] Business angels die de online vragenlijst hebben ingevuld op basis van de brede uitvraag in angel- en startup netwerken.

BIJLAGE 5

AANPASSINGEN AAN DE BMKB

Het kabinet heeft in het Coalitieakkoord «Aan de slag» aangegeven onverminderd in te zetten op kredieten voor het mkb zoals via de BMKB. De BMKB is een garantieregeling voor financiering aan het mkb, waarbij de Staat – bij bedragen tot € 1,5 mln. – in geval van een zekerhedentekort een garantie afgeeft aan de financier over ten minste 50% van de financiering aan de mkb'er.[39]

In een eerdere Kamerbrief[40] heeft mijn voorganger uw Kamer geïnformeerd over mijn voornemen om de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) te moderniseren en vereenvoudigen, in nauwe samenwerking met bancaire en non-bancaire financiers en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Daarin is beloofd uw Kamer voor de zomer van 2026 te informeren over de voortgang. Inmiddels is aanzienlijke voortgang geboekt bij de uitwerking van deze plannen.

Zoals in eerder genoemde brief aangekondigd, wordt de regeling vereenvoudigd door het verminderen van administratieve lasten, waaronder een reductie van de rapportageverplichtingen en een efficiëntere omgang met zekerheden. Daarnaast streef ik ernaar de BMKB verder te stroomlijnen door het aantal varianten (luiken) te reduceren of samen te voegen. Bij de toepassing van de regeling wordt zoveel mogelijk maatwerk geboden, bijvoorbeeld voor de maximale looptijd of de minimale eigen inbreng van de ondernemer, zodat de regeling aansluit bij het bestaande kredietbeleid van de financier.

Naast de vereenvoudiging van de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) wordt de regeling tevens gemoderniseerd, zodat deze beter aansluit bij de huidige, vaak (volledig) digitale kredietverleningsprocessen. Waar traditioneel bij kredietverlening voornamelijk werd gekeken naar de jaarrekening van een onderneming, maken financiers in toenemende mate gebruik van actuele betaalgegevens, zoals transacties en kasstromen. Deze gegevens bieden vaak een actueler en nauwkeuriger inzicht in de terugbetaalcapaciteit van ondernemers. RVO werkt eraan om deze moderne aanpak ook binnen de BMKB mogelijk te maken. Hiermee wordt beoogd de gebruiksvriendelijkheid van de regeling voor financiers te vergroten, wat op zijn beurt de toegankelijkheid van financiering voor ondernemers ten goede komt.

Naast de bovengenoemde wijzigingen zijn er ook aanpassingen die invloed hebben op het risicoprofiel van de regeling. Dergelijke aanpassingen hebben mogelijk budgettaire consequenties. Dit vereist een zorgvuldige en integrale afweging. Hiertoe wacht ik de resultaten van de lopende evaluatie van de regeling af. Deze worden na de zomer verwacht. Daarna zal ik uw Kamer informeren over de uitkomsten en de opvolging van de evaluatie. De implementatie van de wijzigingen aan de BMKB volgen in het eerste kwartaal van 2027.

Crowdfunders

Ook non-bancaire financiers maken reeds geruime tijd gebruik van de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB). Tot op heden was het voor crowdfundingplatformen echter niet mogelijk om van deze regeling gebruik te maken, vanwege de andere werkwijze ten opzichte van traditionele

---

[39] Er geldt een garantie van 90% over ten minste 50% en ten hoogste 75% van de totale financiering.

[40] Kamerstukken II 2024/25 32 637, nr. 705

financiers.[41] De afgelopen jaren heeft crowdfunding echter een significante groei doorgemaakt en is de markt sterk geprofessionaliseerd, onder meer door de invoering van de Europese vergunning voor crowdfundingplatformen.

Gezien deze ontwikkelingen acht ik het nu het juiste moment om per 1 juli 2026 ook geaccrediteerde crowdfundingplatforms toe te laten tot de BMKB. Deze stap sluit aan bij mijn doelstelling om de non-bancaire financieringsmarkt verder te ondersteunen en te professionaliseren, en draagt bij aan een diverser en toegankelijker financieringslandschap voor het mkb.

BMKB-Energie

Het BMKB-Energie-luik kent gunstigere voorwaarden dan de reguliere BMKB. Zo bedraagt het garantiepercentage 75% ten opzichte van 50% in de reguliere regeling. Deze uitbreiding is bedoeld om eraan bij te dragen dat levensvatbare bedrijven ondanks de crisis in het Midden-Oosten over voldoende financiering kunnen beschikken.

[41] Crowdfunders fungeren als platform waar kapitaalvraag en -aanbod samenkomen. Traditionele financiers stellen zelf kapitaal beschikbaar en treden daarmee direct op als financierende partij.